

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קו.

עין משפט
נר מצוה

צד א מ"י פכ"ז מהל'
אבות ה' כג סמג
עשין ממ טו"ש"ע אה"ע ס'
פה סעיף יד:
צד ב מ"י פ"ז מהלכות
שירות הלכה ו סמג
עשין פט טור ש"ע ח"מ
ס' קג סעיף ז וס' שז
סעיף ג:
צד ג מ"י שס סמג שס
טו"ש"ע ח"מ ס' קג
שס וס' שז סעיף ד:
צד ד טו"ש"ע שס ס' קג
סעיף א:
צד ה מ"י פ"ח מהל'
שלושין ושופטין ה'
ה סמג עשין קנ טו"ש"ע
ח"מ ס' של סעיף ה:

כשעושין קנת מלאכה דאי לאו הכי מה מכירה שייך בהם דמי
יקנה וה"ג מיידי דליכא בזימית קנת פירי ולכן הו' קרנא אפילו
לאזי ולפי שאין עושין אלא פירות מועטין ילקח בהן קרקע ויחלל
פירות וזהו טובת שניהם

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ימכרו לעצמם וילקח בהן קרקע והוא אוכל
פירות אימא והוקינו ואיבעית אימא לאו
מי אוקימנא להויהא כגון שנפלו לה בשדה
אחרת דקא כליא קרנא: ההוא שטרא דהיה
כתיב ביה שנין סתמא מלוה אמר שלש
לוה אמר שתים^(א) קדים מלוה ואכלניהו לפירי
מי נאמן רב יהודה אמר קרקע בחזקת
בעליה קיימא רב כהנא אמר פירות בחזקת
אוכליהן קיימי והלכתא כוותיה דרב כהנא
דאמר פירות בחזקת אוכליהן^(ב) (קיימי) והא
ק"ל^(ג) דהלכתא כוותיה דרב נחמן^(ד) דאמר^(ה)
קרקע בחזקת בעליה עומדת התם מילתא
דלא עבידא לאיגלווי היא הכא מילתא
דעבידא לאיגלווי היא ואמרוהי בי דינא
תרי זמני לא מטרחינן מלוה אומר חמש
לוה אומר שלש א"ל אייתי לי שטרך א"ל
שטרא אירכס לי אמר רב יהודה מלוה
נאמן מוג דאי בעי אמר לקוחה היא בידי
א"ל רב פפא לרב אשי רב זביד ורב עזירא
לא סבירא להו הא דרב יהודה מאי טעמא
האי שטרא כיון דלגוביינא קאי מוזהר זהיר
ביה ומיכבש הוא דכבשיה לשטריה סבר
אובלה תרתין שנין יתירתא א"ל רבינא לרב
אשי אלא מעתה^(ו) האי משכנתא דסורא
דכתבי הכי במישלם שניא אלן תיפוק
ארעא דא בלא כסף היכא דכבשיה לשטר
משכנתא ואמר לקוחה היא בידי הכי נמי
דמודינן וכי מתקני רבנן מילתא דאתי בה
[לידי] פסידא א"ל התם תקינו ליה רבנן
דמרי ארעא יהיב טסקא וכרי כריא ארעא
דלית לה כריא ולא יהיב טסקא מאי א"ל
איבעי ליה למחויי לא אימחא מאי איהו
הוא דאפסיד אנפשיה ארים אומר למחצה
ירדתי ובעל הבית אומר לשליש הורדתי
מי נאמן רב יהודה אמר בעל הבית נאמן
רב נחמן אמר הכל במנהג המדינה סבור
מינה לא פליגי הא באתרא דשקיל אריסא
פלגא הא באתרא דשקיל אריסא תילתא
אמר להו רב מרי ברה דבת שמואל הכי
אמר אביי אפילו באתרא דשקיל אריסא
פלגא פליגי רב יהודה אמר בעל הבית
נאמן דאי בעי אמר שכירי ולקויי הוא:
יתומים אומרים אנו השבחנו ובעל חוב אומר
אביכם השביח על מי להביא ראיה
סבר

דאיבעי ליה למחויי ולומר תוך שלשה דעו כי משכנתא היא צידו
דחשיבא שפיר מחאה צדי האי גוונא וי האי גוונא י' לפרס צפ'
חוקת הבתים (שס דף לה: ושס) גבי ואי טעין ואמר לפירות
הורדתינן נאמן ואף על גב דהתם רב אשי פריך לרב כהנא ואי
לפירות אחתה מאי הוה ליה למיעבד ורב כהנא משני דאיבעי
ליה למחויי ומיימי ראייה משכנתא דסורא וצשמעמין רב אשי
משני איבעי ליה למחויי וכן משני רב אשי התם בההוא פירקא
(דף לה:) גבי האי מאן דזבין דקלא לחצריה איכא למימר
דרב אשי התם קיבל שינוא מרב כהנא ולהכי משני ליה איהו
נמי הכי: **ה"א** משכנתא דסורא ב' אע"ג דהא גופא דהכא
אפשר דמשכנתא דסורא הו' שייך שפיר לאקשויי בהאי ליגנא
לפי שמשכנתא דסורא הוה קיס ליה שתקנו חכמים לעשות להכי
קאמר אלא מעתה תקנת משכנתא דסורא וכו':

ימכרו וכו'. אלמא קרנא הו' דאי פירא הוה הא תקון רבנן
פירות לבעל: והוקינו. קפצה עליהן וקנה כלל זמנן: לאו מי
אוקימנא. ככתובות דפרק האשה שנפלו לה נכסים (דף עט:):
נשדה אחרת. שלא היתה הקרקע שלה שהיו דקלים נשדה של

אחרים דהא כליא קרנא דיהה לגמרי
היה שטרא. שטר משכנתא דסורא
במישלם שניא אלן ולא פירש צו
מנין השנים: הכי גרסינן וקדים
מלוה ואכלניהו לפירי. דשנה שלישיה
מקמי דנתבעיה לדינא: קרקע בחזקת
בעליה עומדת. אע"ג דלא נתבעיה
עד לאחר אכילת פירות אכן צתר
קרקע אזלינן וכי מספקא לן שנה זו
של מי אוקי ארעא בחזקת מריה
ושלא כדון אכלניהו גפירי: בחזקת
אזלינן עומדות. כיון דקדים ואכלניהו
ואתא לפוקי מיינה יתיי ראייה דלאו
שלש הו' דצתר אכילת פירות אזלינן:
והא ק"ל הלכא כרב נחמן דדיני.
ורב נחמן קרקע בחזקת בעליה
עומדת קאמר גבי שוכר מרחץ
משנים עשר זהובים לשנה מדינר זהב
לחדש בהשאל (נעיל דף קב:): ואפילו
בא בסוף החדש אמר כולו למשכיר
כשנתעברה השנה: הני מילי מילתא
דלא עבידא לאיגלווי. כלומר צתר
קרקע ודאי אית לן למיזל ומיהו הני
מילי בספק שאין עומד לעולם להתצר
כי הוא דמספקא לן צין אס תפיס
לשון ראשון ואי תפיס לשון אחרון:
אבל הכא מילתא עבידא לאיגלווי.

בסוף שיצאו עדי שטר ויעידו:
ואמרוהי כי דינא פרי זימני. שמה
הדין עם המלוה ואם נוציאנו מידו
עמדינן אנו לחזור ולגבותו מיד הלוה
לאחר זמן: מלוה אומר חמש וכו'.
מילתא אחריתי היא. מלוה ולוה שצאו
לדין מלוה אומר חמש שנים מושכנת
לי ואין השטר לפנינו ולוה אומר
לשלש וכבר אכלתה שלש: מגו דאי
צעי אמר לקוחה היא צידו. לעולם
ואכלתיה שני חוקה ואבד השטר
ממני: לא סבירא להו הא דאמר רב
יהודה. ולא אמרינן מגו שהדברים
מוכיחין שהוא רמאי שאמר אבד השטר
והאי שטרא לא דמי לשטר וצדי דאילו
שטר וצדי לעדות שמכרה לו הוא צא
וכי עד עולם תאמר לו להוהר צו
אומר רבנן ביה עד תלת שנין מצי
לאיזדורי איניש בשטרא טפי לא
מיזדור דקסבר לא יא עוד ערעור
עליה אכל זה שהוא מודה ששטר
משכנתא הוא לראיית מנין שנים של
אכילת פירות לגוביינא דאכילת פירות
דמנין השנים קאי ומיזדור זהיר ביה
דלא לירכס ליה עד כלות השנים והאי דקאמר אירכס לא מהימן
דמיכבש הוא דכבשיה וכו': אלא מעתה. אדרב יהודה קפריך
דאמר אי צעי אמר לקוחה היא צידו: הכי נמי דמהימן. וכי עביד
רבנן מילתא דלתי צה לדי רמאות כי האי: תקון רבנן למרי
ארעא דיהיב טסקא. למלכא: וכרי גריא. מתקן החצר
סביבות הגבולים: ואי ארעא קניא הוא. דלית ליה טסקא וכריא
נמי לית ליה מאי ליעבד: למחויי. הו' יודעים שלא מכרתיה
לו אלא היא משכון צידו: הכי גרסינן הא באתרא דשקיל
אריסא פלגא הא באתרא דשקיל אריסא סילתא. ולא גרסינן
שתלא בכולי מילתא: שפירי. לימים או לחדשים ושבחות
ושכרתיו במעות. וכל נאמן דקאמר בשבועת היסת הוא:
אנו השבחנו. ואין לבע"ח צמה שהשביחו יתומים כלום:

ספך

(א) צפ"י לא גרסינן ל' ופי'
צפ"י כ"י, צ' וכתובות יג.
קידושין טז: א, לעיל קב:
(ד) ואמר. רש"י, (ה) לעיל
סו: כ"ב לה: (ג) א, (ו) נצי'
חוס' לעיל טו. ד"ה בעל חוב
ותוס' כתובות נה. ד"ה
ולשבה ועוד שם בתוס' ז':
ד"ה נכסי ותוס' כבודות נב.
ד"ה והלחמן א, (ו) יא אר"י,

הגהות הב"ח
(א) גמ' וקדים מלוה:
(ב) רש"י ד"ה נשדה וכו'
דלישקליניהו:

מוסף רש"י

האי משכנתא דסורא
דכתבי הכי כו'. ותקנתא
דרבנן היא הך משכנתא,
משום דהמלוה לחצרו על
שדה אסור לאטול הפירות
משום ריב, אבל נכסייה
מוחר, כעין משכנתא
דסורא, שמה עשר מנה
על שדה ולפוקי עשר שנים
חור הקרקע לבעלים צמח
ומנאל קונה פירות של
כל שנה צמנה ואין כאן
צד ריב, ואע"פ ששין
הפירות כפלים, שהרי הוא
קריב לשכר וקריב להפסד,
שמקבל פירות כל שנה
צמנה ואפילו בשנת שמיטה
שלא יהו שין פירות השנה
דיני (ושב"ס ב"ב לה:).